



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 408/2014-58

Ústavný súd Slovenskej republiky Slovenskej republiky na verejnom pojednávaní 4. októbra 2016 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Baricovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátkou JUDr. Janou Kompišovou, advokátska kancelária, Jakubovo námestie 9, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Komárno v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Er 85/2006 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] a [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Komárno v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Er 85/2006 porušené bolo.

2. [REDACTED] a [REDACTED] priznáva finančné zadosťučinenie každému z nich v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Komárno povinný vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Okresný súd Komárno je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 693,24 € (šesťstodeväťdesiattri eur a dvadsaťštyri centov) na účet ich právnej zástupkyne JUDr. Jany Kompišovej, advokátska kancelária, Jakubovo námestie 9, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 408/2014-24 z 1. júla 2014 prijal na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovatelia“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Komárno (ďalej len „okresný súd“) v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. 10 Er 85/2006.

Sťažovatelia uviedli že „v januári 2006“ podali návrh na vykonanie exekúcie voči povinnému [REDAKOVANÉ] (ďalej len „povinný“). Zo strany povinného bol „v marci 2006“ podaný návrh na odklad exekúcie, ktorému nebolo „vyhovené (uznesením OS v Komárne č. 10 Er 85/2006 zo dňa 29. 09. 2006 – časovo oneskorene, teda za hranicou § 56 ods. 4 Exekučného poriadku)“.

Povinný následne opakovane „tou istou argumentáciou žiadal o odklad exekúcie v marci 2007 (nepovolené súdnym uznesením k 31. 01. 2008 – opäť časovo oneskorene, teda za hranicou § 56 ods. 4 Exekučného poriadku) a v júli 2008 (nepovolené k aprílu 2009 – tiež časovo oneskorene, teda za hranicou § 56 ods. 4 Exekučného poriadku)“.

Podľa názoru sťažovateľov mali opakované podania povinného za cieľ „*paralyzovať činnosť súdneho exekútora, a tým sa reálne prieciť uspokojeniu pohľadávky oprávnených osôb*“.

Sťažovatelia poukázali na skutočnosť, že povinný následne inicioval na Okresnom súde Bratislava V konanie, v ktorom namietal absolútnu neplatnosť exekučného titulu, a na tomto podklade opätovne žiadal o odklad exekúcie, pričom okresný súd uznesením sp. zn. 10 Er 85/2006 zo 16. októbra 2009 odklad povolil „*do právoplatného skončenia veci vedenej na OS BA V pod č. 40 C 225/2009*“. Konanie vedené na Okresnom súde Bratislava V bolo zastavené uznesením sp. zn. 40 C 225/2009 z 30. mája 2011, ktoré nadobudlo právoplatnosť 1. decembra 2011.

Sťažovatelia tvrdia, že okresný súd svojím postupom „*prelomil*“ prekážku res iudicata, keď uznesením sp. zn. 10 Er 85/2006 zo 14. februára 2012 „*ex offio predmetnú exekúciu znova odložil, a to s argumentom, že sa ešte neskončilo [REDAKOVANÉ] iniciované trestné konanie. Pri rozumnej miere opatrnosti, ktorá je legitímne očakávateľná od inštitúcie štátu, mohol si OS v Komárne bez väčších ťažkostí zistiť, že trestné stíhanie (ktoré malo tvoriť bázu obáv súdu o osud povinného) sa už skončilo rozsudkom OS BA I č. 6 T 67/2009 z 31. 01. 2012 (keď boli prvostupňovým súdom obžalovaní oslobodení spod obžaloby). V spojení s uznesením KS BA č. 1 To 101/2012 zo dňa 03. 10. 2012 sa cit. prvostupňový rozsudok OS Ba I č. 6 T 67/2009 z 31. 01. 2012 potom stal právoplatným dňa 30. 10. 2012. OS v Komárne bol dokonca pri svojej činnosti tak nepozorný, že uznesenie o odklade exekúcie doručoval advokátovi oprávnených subjektov, ktorý už nemal náležitý pouvoir. Od 04. 05. 2009 totiž zastupovala oprávnených advokátka JUDr. J. Fridrichová. OS v Komárne potom doručil citované uznesenie advokátke JUDr. J. Fridrichovej s povolením odkladu, a to dňa 24. 07. 2012. Na základe odvolania oprávnených žiadosť povinného súd následne zamietol – uznesením z 31. 12. 2012.*“.

K doterajšiemu priebehu konania sťažovatelia poukázali aj na skutočnosť, že 22. januára 2013 podal povinný okresnému súdu „*piatu žiadosť o odklad. Informoval súd, že opäť podal (začiatkom r. 2012) na OS Ba V žalobu o neplatnosť notárskej zápisnice a dohody o kumulatívnej intercesii... OS v Komárne uznesením z 28. 03. 2013 (časovo oneskorene, teda za hranicou § 56 ods. 4 Exekučného poriadku) odklad nepovolil;*

povinný sa odvolal (využil § 374 ods. 4 OSP)“. Okresný súd následne uznesením sp. zn. 10 Er 85/2006 z 13. septembra 2013 „povolil odklad exekúcie do právoplatného skončenia veci vedenej na OS Ba V pod č. 49 C 376/2011. Začiatkom októbra 2013 sťažovatelia (v postavení oprávnených subjektov) podali voči cit. uzneseniu OS v Komárne odvolanie a jeho vybavenie urgovali listom z 06. 12. 2013.“.

Sťažovatelia listom doručeným ústavnému súdu 19. marca 2014 oznámili, že Krajský súd v Nitre uznesením č. k. 5 CoE 251/2013-419 z 31. januára 2014 zmenil napadnuté rozhodnutie okresného súdu z 13. septembra 2013 tak, že návrh povinného na odklad exekúcie zamietol.

Podľa názoru sťažovateľov „OS v Komárne je minimálne od r. 2006 pomalý, no hlavne nekoncepčný. Súdu/porušovateľovi bola sťažovateľmi predložená dostatočná suma dôkazov, dokonca v kvalite štátom aprobovaných rozhodnutí príslušných orgánov, aby bolo zrejmé, že ich tvrdenia sú pravdivé a náležite verifikované. Sťažovatelia argumentujú právne korektne a transparentne. Konanie porušovateľa OS v Komárne je ale výrazne poznačené zbytočnými prietahmi.“.

Sťažovatelia poukazujúc na svoju argumentáciu formulujú záver o „priamej spojitosti“ porušenia ich základných práv s „ústavne fixovanými požiadavkami na súdnu ochranu a spravodlivý proces. Medzi napadnutým postupom OS v Komárne, teda neadekvátne dlhým časom celkovo procesne neefektívnej práce OS v Komárne so sprievodnými zbytočnými prietahmi zo strany toho súdu (porušovateľa) na strane jednej a porušenými základnými právami sťažovateľov na strane druhej existuje priama príčinná súvislosť. Protiústavným postupom porušovateľa OS v Komárne došlo a dochádza k porušeniu základného práva sťažovateľov na vyriešenie veci v exekučnom súdnom konaní a bez zbytočných prietahov. Porušovateľ (OS v Komárne) konkrétne porušil čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, keď bez zjavných príčin a najmä vzhľadom na charakter prejednávanej veci, svojou neefektívnou procesnou prácou a protrahovanou nečinnosťou spôsobil a stále spôsobuje sťažovateľom mimoriadne ťažkosti. Situácia sa blíži stavu denegácie justície.“.

Sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd prijal sťažnosť na ďalšie konanie a následne vo veci nálezom rozhodol o porušení nimi označeného základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, okresnému súdu prikázal konať bez zbytočných prietáhov a priznal im primerané finančné zadost'učinenie v sume 7 000 € a náhradu trov konania.

Na výzvu ústavného súdu sa k sťažnosti listom sp. zn. Spr 476/14 z 11. augusta 2014 vyjadril podpredseda okresného súdu, ktorý k svojmu vyjadreniu pripojil aj vyjadrenie zákonnej sudkyne a konajúcej vyššej súdnej úradníčky.

Podpredseda okresného súdu poukázal najmä na opakované návrhy na odklad exekúcie podávané povinným. Poukázal tiež na skutočnosť, že okresný súd „*je preťaženým súdom, kde sa iba exekučných konaní vedie 86.000*“, na základe čoho vyslovil názor, že zbytočné prietahy v tomto konaní nevznikli, keďže súd konal „*v intenciách svojich možností*“. Podpredseda tiež poukázal na skutočnosť, že 16. októbra 2009 okresný súd povolil odklad exekúcie na žiadosť povinného, proti čomu „*nebolo zo strany sťažovateľov podané odvolanie a odklad bol povolený do 1. decembra 2011*“.

Zákonná sudkyňa predložila ústavnému súdu podrobnú chronológiu vykonaných procesných úkonov:

„Spis mi bol prvýkrát predložený 19. 7. 2007 na rozhodnutie o odvolaní proti uzneseniu VSÚ zo dňa 13. 6. 2007. K rozhodnutiu o odvolaní som považovala za potrebné oboznámiť sa s obsahom spisov tunajšieho súdu 8C/46/2007 a 9C/145/2006. Odvolaniu som nevyhovela, úpravou zo dňa 21. 9. 2007 sa spis prekladal odvolaciemu súdu. Spis bol súdu vrátený 13. 12. 2007 bez rozhodnutia o odvolaní s poukazom na § 374 ods.3 O. s. p. (o odvolaní proti rozhodnutiu VSÚ má rozhodnúť sudca)

- 31. 1. 2008 súd odklad exekúcie nepovolil,
- 3. 7. 2008 povinný podal návrh na odklad exekúcie. Po zadovážení dokladov VSÚ spis mi bol predložený 18. 12. 2006,
- 31. 1. 2008 som rozhodla o návrhu nepovolením odkladu,
- 3. 7. 2008 povinný znovu podal návrh na odklad exekúcie. VSÚ vyžiadala správu od polície, vyjadrenie oprávnených a 6. 4. 2009 vypracovala uznesenie, ktorým odklad

nebol povolený. Uznesenie nebolo vydané pod menom VSÚ, aby sa predišlo odvolaniu a opätovnému rozhodovaniu sudcom,

- 11. 6. 2009 povinný podal návrh na odklad exekúcie

- po vyžiadaní dokladov a správ uznesením VSÚ z 16. 10. 2009 bol povolený odklad exekúcie až do právoplatného ukončenia veci vedenej na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 40C/225/2009 (v ktorej veci konanie bolo právoplatne zastavené 1. 12. 2011). Proti tomuto uzneseniu odvolanie podané nebolo, nadobudlo právoplatnosť dňom 6. 11. 2009,

- 14. 2. 2012 uznesením VSÚ sa povolil odklad exekúcie do právoplatného ukončenia veci vedenej na Okresnom súde Bratislava I. pod sp. zn. 6T/67/2009. VSÚ v hlavičke uznesenia nesprávne označila právneho zástupcu oprávnených, v dôsledku čoho uznesenie bolo práv. zást. oprávnených doručené až 24. 7. 2012. Spis mi bol predložený 8. 11. 2012.

- 31. 12. 2012 som návrh na odklad exekúcie zamietla,

- 22. 1. 2013 bol podaný nový návrh na odklad exekúcie,

- 28. 3. 2013 uznesením VSÚ bol návrh zamietnutý

- 17. 4. 2013 povinný podal proti uzneseniu VSÚ odvolanie

- 20. 5. 2013 bol mi spis predložený na ďalšie konanie,

- 12. 6. 2013 súd požiadal Okresný súd Bratislava V. o zaslanie kópie žaloby a zápisníc z pojednávaní vo veci 49C/376/2011 za účelom posúdenia návrhu na odklad exekúcie

- po urgencii dňa 30. 7. 2013 žiadané listiny boli súdu doručené 23. 8. 2013

- 13. 9. 2013 sa povolil odklad exekúcie do právoplatného ukončenia veci vedenej na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 49C/376/2011,

- oprávnení napadli toto uznesenie odvolaním doručeným súdu 9. 10. 2013 23. 10. 2013, dodatkom k odvolaniu 19. 11. 2013. Spis bol predložený Krajskému súdu v Nitre 10. 12. 2013,

- odvolací súd uznesením zo dňa 31. 1. 2014 napadnuté uznesenie zmenil tak, že odklad nepovolil. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňom 15. 3. 2014,

- 4. 7. 2014 povinný znovu podal návrh na odklad exekúcie,

- 10. 7. 2014 exekútor predložil súdu námietky povinného proti ďalším trovám exekúcie,

- dňa 22. 7. 2014 VSÚ vypracovala uznesenie o zamietnutí návrhu, ktoré nebolo vydané pod menom sudcu v záujme urýchlenia konania vo veci. O námietkach bude možné rozhodnúť až po predložení podrobného vyčíslenia trov právneho zastúpenia oprávnených v exekučnom konaní.“

Konajúca sudkyňa poukázala tiež na skutočnosť, že sťažovatelia nemohli utrpieť ujmu povolením odkladu exekúcie, ktoré nenapadli opravným prostriedkom. Poukázala tiež na skutočnosť, že okresný súd v piatich prípadoch uzneseniami odklad exekúcie nepovolil. Vyjadrila sa tiež k v tom čase poslednému rozhodnutiu, ktorým bol povolený odklad exekúcie do právoplatného skončenia veci vedenej pod sp. zn. 49 C 376/2011, a to v tom zmysle, že „nesprávnym právnym posúdením veci nie je možné zapríčiniť akúkoľvek majetkovú alebo nemajetkovú škodu účastníkovi konania“.

Podrobný chronologický priebeh konania je aj obsahom vyjadrenia konajúcej vyššej súdnej úradníčky. Vo svojom vyjadrení sa vyjadrila k postupu v období od 1. júna 2016, keď nastúpila na okresný súd. Poukázala na skutočnosť, že prieskumy v konaní spôsobuje predovšetkým povinný. Okresný súd sa v dôsledku jeho opakovaných podaní musel vysporiadať s dôvodmi, ktoré povinný uvádzal, a na ten účel „urobiť viaceré dotazy, či už na príslušné orgány, alebo si vyžiadať stanovisko protistrany, čo tiež nejaký ten čas trvá“. Uviedla tiež, že sa nestotožňuje s názorom právnej zástupkyne sťažovateľov o tom, že „rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka je neefektívne a zbytočné, nakoľko v zmysle zákona o vyšších súdnych úradníkoch o každom návrhu účastníka konania treba rozhodnúť...“, pričom „... ak by aj rozhodol zákonný sudca, proti rozhodnutiu ktorého nie je prípustné odvolanie, je pravdepodobné, že povinný by podal nový návrh na odklad exekúcie“.

Podaním doručeným ústavnému súdu 11. septembra 2014 právna zástupkyňa sťažovateľov poukázala na skutočnosť, že sťažnosť sťažovateľov má za cieľ upozorniť na problém, ktorého riešenie presahuje možnosti okresného súdu a vyžaduje si ingerenciu ústavného súdu. Tento problém vidí vo „vložení činnosti vyššieho súdneho úradníka do rozhodovania o návrhoch exekučne povinného subjektu“, ako aj v možnosti povinného opakovane žiadať o odklad exekúcie. Zároveň uviedla, že sťažovatelia trvajú na ústnom pojednávaní.

Podaním z 11. decembra 2014 právna zástupkyňa sťažovateľov informovala ústavný súd o tom, že zo strany povinného bola podaná v poradí siedma žiadosť o odloženie exekúcie, a zároveň doplnila chronológiu vykonaných procesných úkonov v období od 22. januára 2013 do 8. decembra 2014.

Podaním z 11. decembra 2015 informovala právna zástupkyňa sťažovateľov ústavný súd o v poradí ôsmej žiadosti povinného o odklad exekúcie, ako aj o skutočnosti, že povinnému bola 4. novembra 2015 doručená dražobná vyhláška. Okresný súd 28. mája 2015 udelil konajúcemu súdnemu exekútorovi súhlas na zníženie ceny najnižšieho podania o $\frac{1}{4}$.

Podaním doručeným ústavnému súdu 16. februára 2016 právna zástupkyňa informovala ústavný súd o tom, že sťažovateľ podal odvolanie proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 10 Er 85/2006 z 18. decembra 2015.

Z obsahu predloženého súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 10 Er 85/2006 ústavný súd zistil rovnaké skutočnosti, ako vyplývali z vyjadrení účastníkov konania, preto ich považoval za preukázané.

Ústavný súd nariadil pojednávanie na 4. október 2016 so začiatkom o 11.00 h., o čom riadne a včas informoval účastníkov konania.

Podaním doručeným ústavnému súdu 28. septembra 2016 okresný súd prostredníctvom svojho predsedu ospravedlnil neúčast' na ústnom pojednávaní a opätovne vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania

Právna zástupkyňa sťažovateľov elektronickým podaním doručeným ústavnému súdu 29. septembra 2016 informovala ústavný súd o aktuálnom stave konania na okresnom súde, vyčíslila trovy právneho zastúpenia a oznámila ústavnému súdu kolíziu pracovných termínov a termínov iných súdnych pojednávaní v deň konania ústneho pojednávania.

Ústavný súd uskutočnil 4. októbra 2016 vo veci ústne pojednávanie za neúčasti účastníkov konania. Sudca spravodajca stručne oboznámil s predmetom konania,

s priebehom doterajšieho konania ústavného súdu až po ústne pojednávanie. Po porade a hlasovaní verejné ústne pojednávanie pokračovalo vyhlásením rozhodnutia.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovatelia sa svojou sťažnosťou domáhajú vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov. K namietanému porušeniu sťažovateľmi označených práv malo dôjsť postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry (IV. ÚS 15/03, I. ÚS 24/03, II. ÚS 66/03), v súlade s ktorou možno za konanie (postup) súdu odstraňujúce právnu neistotu sťažovateľa v konkrétnom posudzovanom prípade považovať také konanie, ktoré smeruje k právoplatnému rozhodnutiu vo veci alebo k odstráneniu jeho právnej neistoty zákonom dovoľeným spôsobom. K vytvoreniu právnej istoty preto dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu (III. ÚS 127/03).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. IV. ÚS 74/02, III. ÚS 111/02, III. ÚS 142/03) zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokovávanej veci.

1. Základnými kritériami pre hodnotenie veci ako zložitej je skutkový stav veci a platná právna úprava relevantná pre rozhodnutie o veci (II. ÚS 26/95). Vo vzťahu k rozhodovaniu exekučného súdu o námietkach povinného proti exekúcii alebo o žiadostiach povinného o odklad exekúcie už ústavný súd viackrát judikoval, že po právnej stránke ide o štandardnú občianskoprávnu vec patriacu do rozhodovacej agendy všeobecného súdnictva (napr. I. ÚS 435/2012, I. ÚS 493/2012).

Pritom požiadavku na rýchly a efektívny postup súdu pri rozhodovaní v rámci konania týkajúceho sa núteného výkonu rozhodnutia je vzhľadom na jeho charakter a účel potrebné posudzovať ešte dôraznejšie ako v konaní „o práve samom“, ktoré mu predchádzalo (napr. III. ÚS 262/2011).

K tomu je možné navyše uviesť, že urgentnú povahu konania a rozhodnutia súdu o námietkach v exekučnom konaní potvrdil aj zákonodarca, ktorý v právnej úprave zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov (ďalej len „Exekučný poriadok“) priamo ustanovil povinnosť súdu rozhodnúť o námietkach proti exekúcii najneskôr do 60 dní od ich doručenia súdu (§ 50 ods. 2 Exekučného poriadku) a o žiadosti o odklad exekúcie do 30 dní od podania návrhu (§ 56 ods. 4 Exekučného poriadku).

Na druhej strane možno pripustiť určitú mieru skutkovej zložitosti veci spôsobenú neobvyklou a do veľkej miery zjavne účelovou procesnou aktivitou povinného, čo však nemôže odôvodňovať stav, v akom sa preskúmané exekučné konanie nachádzalo v čase meritórneho prerokovania sťažnosti. Napokon treba dodať, že okresný súd vo svojich vyjadreniach neoznačil namietané konanie ako skutkovo alebo právne zložité.

2. Pri posudzovaní druhého kritéria, t. j. hodnotenia správania účastníkov súdneho konania v súvislosti so vznikom prípadných zbytočných priet'ahov v konaní, ústavný súd

dospel k záveru, že k dĺžke posudzovaného konania vo výraznej miere prispeli najmä opakované podania povinného, o ktorých musel okresný súd rozhodovať, ako aj opravné prostriedky podávané povinným proti rozhodnutiam okresného súdu. Ústavný súd nezistil, že by sťažovatelia svojím správaním vo významnej miere prispeli k predĺženiu napadnutého konania. Ich správanie vo vzťahu k priebehu namietaného konania možno označiť ako aktívne, pretože vždy promptne reagovali najmä v súvislosti s procesnými aktivitami povinného, o ktorých bolo potrebné následne rozhodnúť.

3. Postup okresného súdu ako tretie kritérium pre posúdenie porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov ústavný súd v intenciách prijatej sťažnosti posudzoval kumulatívne vo vzťahu k rozhodovaniu súdu o jednotlivých procesných úkonoch povinného a sťažovateľov počas celého doterajšieho priebehu exekučného konania. Okresný súd v namietanom konaní nepochybne opakovane porušil svoje zákonné povinnosti dané mu právnymi predpismi (predovšetkým § 50 ods. 2 a § 56 ods. 4 Exekučného poriadku).

Ústavný súd vzal do úvahy, že okresný súd nemohol ovplyvniť dĺžku doby, počas ktorej sa súdny spis opakovane nachádzal na Krajskom súde v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v dôsledku podaných odvolaní, ako aj skutočnosť, že uznesením okresného súdu zo 16. októbra 2009 bol povolený odklad exekúcie do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 40 C 225/2009, v dôsledku čoho bola exekúcia odložená do konca roka 2011. Sťažovatelia proti tomuto uzneseniu nepodali opravný prostriedok ani tento postup okresného súdu nespochybnili v ústavnej sťažnosti, preto ani toto obdobie nie je možné z hľadiska dĺžky konania pričítať na ťarchu okresného súdu.

Ústavný súd tiež zistil, že okresný súd v napadnutom exekučnom konaní napriek vysokému počtu vykonaných procesných úkonov nepostupoval plynulo, primeraným tempom. O prvom návrhu povinného na odklad exekúcie a o jeho námietkach proti exekúcii zo 16. marca 2006 rozhodol okresný súd až 29. septembra 2006, teda po viac ako šiestich mesiacoch. V rámci tohto obdobia okresný súd 15. júna 2006 vyzval sťažovateľov na vyjadrenie, pričom títo sa vyjadrili už listom z 18. apríla 2006. O ďalšom návrhu povinného z 12. marca 2007 rozhodol okresný súd 13. júna 2007 (3 mesiace), avšak toto

uznesenie zmätočne doručoval právnomu zástupcovi povinného, ktorý ho v tom čase už nezastupoval. Táto skutočnosť vyplývala už z návrhu na odklad exekúcie a napokon aj z hlavičky doručovaného uznesenia. Proti uzneseniu z 13. júna 2007 podal povinný odvolanie, ktoré konajúca sudkyňa zmätočne predložila na rozhodnutie krajskému súdu, v dôsledku čoho jej bola vec krajským súdom vrátená. O žiadosti z 12. marca 2007 tak bolo v dôsledku nesústredeného postupu právoplatne rozhodnuté až 31. januára 2008, teda po viac ako 10 mesiacoch.

Okresný súd aj v ďalšom konaní postupoval nepostupoval plynulo a sústredene. Stanovisko Policajného zboru k žiadosti o odklad exekúcie z 3. júla 2008 si vyžiadal až 2. decembra 2008 (5 mesiacov). Na základe oznámenia o tom, že spis bol postúpený z 22. decembra 2008, reagoval okresný súd novou žiadosťou o informáciu až 5. marca 2009 (2,5 mesiaca) a rozhodol o nej až uznesením zo 6. apríla 2009.

Zmätočný je aj postup okresného súdu, ktorý 14. februára 2012 uznesením podľa § 56 ods. 2 Exekučného poriadku bez návrhu povolil odklad exekúcie do právoplatného skončenia trestného konania vedeného na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 6 T 67/2009, hoci v tom čase už mal vedomosť o tom, že okresný súd rozhodol, síce neprávoplatne, že skutok sa nestal, a teda predpoklad, že exekúcia bude zastavená, ako to vyžaduje citované ustanovenie Exekučného poriadku, zjavne nebol naplnený. Predmetné uznesenie bolo sťažovateľom doručené až 24. júla 2012 (teda po viac ako 5 mesiacoch). Dôvodom bolo nesprávne doručovanie uznesenia pôvodnému právnomu zástupcovi sťažovateľov. Aj keď je pravda, že sťažovatelia o tejto skutočnosti neinformovali okresný súd včas, novú plnú moc, ako aj odvolanie pôvodnej predložili okresnému súdu podaním z 12. apríla 2012. Napriek tomu boli následne 13. apríla 2012 vyzvaní na predloženie plnej moci.

O ďalšom návrhu povinného na odklad exekúcie z 22. januára 2013 rozhodla vyššia súdna úradníčka 28. marca 2013 tak, že túto žiadosť zamietla. Na základe odvolania podaného povinným 17. apríla 2013 zákonná sudkyňa uznesením z 13. septembra 2013 povolila odklad exekúcie, avšak toto uznesenie bolo na základe odvolania sťažovateľov zmenené krajským súdom 11. januára 2014 tak, že žiadosť o odklad bola zamietnutá s poukazom na účelovosť námietok a zjavné smerovanie k oddiaľovaniu uspokojenia

sťažovateľov. Nesprávnym rozhodnutím okresného súdu tak bolo konanie predĺžené o ďalšie 4 mesiace.

Napokon ústavný súd poukazuje aj na skutočnosť, že aj v období po podaní sťažnosti ústavnému súdu je možné v postupe okresného súdu zistiť nesústredenosť, keď napr. okresný súd doručoval uznesenie o udelenie povolenia dražby s nižšou cenou z 28. mája 2015 (vydané po 5 mesiacoch od podania žiadosti 30. januára 2015) právnenému zástupcovi povinného, ktorý ho v tom čase už nezastupoval, a to aj napriek tomu, že o tejto skutočnosti bol informovaný už podaním z 9. januára 2015.

Ústavný súd už vo svojej predchádzajúcej judikatúre uviedol, že aj neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcich sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (napr. IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 213/05).

Je potrebné uviesť aj to, že okresný súd v priebehu napadnutého konania opakovane nedodrжал zákonnú lehotu na rozhodnutie o žiadosti povinného o odklad exekúcie. Obrana okresného súdu založená na tvrdení o vysokom nápade exekučných vecí je irelevantná. Ústavný súd už viackrát judikoval, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť súdne konanie, nezavahuje štát zodpovednosti za zbytočné prietahy v súdnom konaní (II. ÚS 120/02, IV. ÚS 15/03). Povahu objektívnych príčin možno priznať právnym udalostiam, ale uplatnenie ústavou zaručeného práva sa nemôže zmariť nenáležitým správaním štátnych orgánov, ktoré v mene štátu zabezpečujú uplatnenie práv zaručených ústavou (I. ÚS 145/02, IV. ÚS 28/03).

Ústavný súd napokon konštatuje, že priebeh konania ovplyvnili aj účastníci konania, najmä povinná svojou mimoriadnou (väčšinou účelovou) procesnou aktivitou (námietky proti trovám exekúcie, námietka zaujatosti proti súdnemu exekútorovi, návrh na oslobodenie od súdnych poplatkov, opakované návrhy na odklad exekúcie, žiadosť o prerušenie konania, návrh na zastavenie exekúcie...), avšak ústavný súd už vo svojej predchádzajúcej judikatúre vyslovil, že za neodstránenie stavu právnej neistoty v dôsledku

uplatnenia procesných práv účastníka konania neznáša zodpovednosť oprávnená osoba, ale zodpovednosť v takomto prípade nemožno pripísať ani štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (napr. IV. ÚS 213/05).

Podľa názoru ústavného súdu je pri zvážení všetkých okolností danej veci neakceptovateľné, aby napadnuté exekučné konanie ani po viac ako 10-ročnom priebehu nevedlo ku skončeniu exekúcie. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že doterajším namietaným postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Er 85/2006 došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Pokiaľ s'ťažovatelia vo svojich podaniach opakovane poukázali na potreby, aby ústavný súd vo svojom náleze formuloval záver o „*protiústavnosti*“ ustanovení Exekučného poriadku upravujúcich postup súdu pri rozhodovaní o námietkach proti exekúcii a pri rozhodovaní o návrhoch na odklad exekúcie, ústavný súd poznamenáva, že v rámci konania o s'ťažnosti podľa čl. 127 ústavy nie je v právomoci senátu ústavného súdu rozhodovať o súlade zákona s ústavou, resp. s listinou. Takúto právomoc má iba plénum ústavného súdu, a to iba v konaní o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ústavy. Navrhovateľmi v takomto konaní však môže byť iba subjekty vymedzené v čl. 130 ods. 1 písm. a) až f) ústavy. V danom prípade teda ústavný súd s ohľadom na petit s'ťažnosti a s ohľadom na záväzný obsah konania podľa čl. 127 ústavy nemal právomoc zaujímať stanovisko k ústavnosti alebo neústavnosti s'ťažovateľmi namietaných ustanovení Exekučného poriadku. Pokiaľ s'ťažovatelia tvrdia, že stav právnej úpravy vytvára situáciu, ktorej riešenie „*presahuje možnosti Okresného súdu, ba dokonca slovenskej všeobecnej justície*“, poukazuje ústavný súd na postup okresného súdu v namietanom konaní po júli 2014. Pozornosti ústavného súdu neušlo, že v tomto období povinný opakovane (4. júla 2014, 27. novembra 2014, 19. novembra 2015) žiadal o odklad exekúcie, pričom okresný súd už postupoval plynule a v rámci zákonných lehôt na rozhodnutie, čo vyplýva jednak z obsahu súdneho spisu, ale aj z podania s'ťažovateľov zo 16. februára 2016, v ktorom títo konštatujú, že „*súd i exekútor postupujú právne korektne*“.

Aj s ohľadom na aktuálne plynulý a efektívny postup okresného súdu ústavný súd nepovažoval za potrebné osobitným výrokom uložiť okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných priet'ahov.

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovatelia vo svojej sťažnosti žiadali aj o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 7 000 € spoločne a nerozdielne vo vzťahu k okresnému súdu z dôvodu kompenzácie výraznej intenzity zásahu do ich základného práva.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy aj priznanie finančného zadosťučinenia. Pri jeho určení ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Ústavný súd vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu berúc do úvahy konkrétne okolnosti danej veci považoval priznanie sumy 1 500 € každému zo sťažovateľov za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde (bod 2 výroku).

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Ústavný súd podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) priznal sťažovateľom náhradu trov konania. Právna zástupkyňa sťažovateľov si uplatnila nárok na náhradu trov v sume 693,24 € spolu s DPH za 4 úkony právnej služby. Za tri úkony realizované v roku 2014 (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti a za podanie stanoviska k vyjadreniu predsedu okresného súdu) spolu v sume 402 € spolu s režijným paušálom v sume 24,12 € (3 x 8,04 €) a za jeden úkon realizovaný v roku 2016 (faktografické doplnenie sťažnosti z 27. septembra 2016) v sume 143 € spolu s režijným paušálom v sume 8,58 €.

Ústavný súd priznal náhradu trov konania za tri úkony právnej služby realizované v roku 2014 spolu s režijným paušálom, keďže doplnenie sťažnosti z 27. septembra 2016 vyhodnotil ústavný súd ako neprinášajúce nové podstatné skutkové tvrdenia alebo právnu argumentáciu, ktoré by boli spôsobilé ovplyvniť záverečný úsudok ústavného súdu o predmete konania, preto zaň náhradu trov právneho zastúpenia nepriznal. Podľa názoru ústavného súdu právnej zástupkyňi by v takomto prípade podľa § 13 ods. 2 vyhlášky patrila náhrada trov konania v sume 781,48 € vrátane DPH, keďže však suma uplatnená právnu zástupkyňou sťažovateľov nepresahuje sumu, ku ktorej dospel ústavný súd, náhrada trov konania bola priznaná v sume uplatnenej právnu zástupkyňou sťažovateľov (bod 3 výroku).

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľov (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. októbra 2016